

Izhaja vsak delavnik popoldne

GENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in upravnštvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnštva št. 328 —

GENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELA VSKY LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Vladne kupčije s kancelparagrafom.

Sedaj se odkriva, zakaj je hotela imeti vlada na vsak način kancelparagraf v ustavi: zato, da bi z njim delala pri opoziciji politične kupčije. Demokratski listi so že dolgo lansirali v javnosti vesti, češ da so »klerikalci« pripravljeni glasovati za ustavo za ceno, da se iz nje izključi kancelparagraf. S tem so hoteli pripraviti tla formalni Pašičevi ponudbi. Ta ponudba se je sedaj izvršila.

Kakor poročajo iz Beograda, je dne 12. t. m. ministrski predsednik Pašić povabil k sebi dr. Korošca in mu predlagal: Jugoslovanski klub naj glasuje za prehod iz nacelne v podrobno debato o ustavi, a vlada bo iz ustavnega načrta izločila kancelparagraf. O tej ponudbi je dr. Korošec nemudoma poročal svojem klubu. Le-ta je Pašičevo ponudbo soglasno odbil in sklenil, da kancelparagraf ne more biti predmet nobenih pogajanj.

Mislimo, da bo to vest vsak naš somišljenik sprejel z velikim zadovoljstvom. Kancelparagraf bo sicer omogočil preganjanje katoliške duhovščine, toda mi vemo, da preganjanje katoliški cerkvi še nikdar ni škodilo. Mi vemo, da se bo potem vse, kar je poštenega v našem ljudstvu, le še krepkeje oklenilo vere in cerkve, mi vemo, da bo naša stvar v preganjanju zrasla in se poglobila. Mi vemo, da se kancelparagrafa nimamo bati mi, ampak vlada in njene stranke! Razen tega je kancelparagraf kot izjemen zakon v moderni demokraciji ustavi kakor pest na očesu. Vsaka vlada, vsaka parlamentarna stranka, ki pod tako ustavo zapiše svoje ime, se za vse čase osramoti v politični zgodovini. Ne v našem, ampak v interesu vlade in njenih strank je, da se ta madež izžge iz ustave. Zato naj gledajo same, kako to naredijo, ne pa da bi morali v to svrhu naši poslanci izdati in prodati ljudske koristi in svoje politično prepričanje.

Jugoslovanski klub sme biti gotov, da je s svojim gornjim sklepom govoril ogromni večini slovenskega ljudstva iz srca in da vsi mi trdno stojimo za njim!

Iz Gorenje Šlezije.

LDU Opole, 12. maja. (Wolff.) Medzavestniška komisija objavlja uradno, da časniške vesti o premirju z vstaji in o določitvi demarkacijske črte nimajo nobene podlage.

LDU Varšava, 12. maja. (PBA) Iz Gorenje Šlezije poročajo: Gorenje-šlezijška ljudska stranka objavlja razglas, v katerem izjavlja, da priznava zahteve Korfantyjeve in da je pripravljena skupno z njim bojevat se do poslednje kaplje krvi za svobodo gorenje-šlezijškega prebivalstva. Stranka zahteva, da se vpošteva ljudska samoodločba in da se Gorenja Šlezija prideli Poljski.

Širite „NOVI ČAS“

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

III. POGLAVJE.

Imenitna družba in pojedina bogatašev v Pompejih.

Medtem sta stopala Salust in Glavk počasi proti hiši Diomeda. Kljub svojemu življenju Salust ni bil brez dobrih lastnosti. Bil bi dober prijatelj, koristen državljan — skratka izvrsten človek, ako bi si ne bil ubil v glavo biti modrijan. Vzgojen v šolah, v katerih je rimljansko plagiatstvo častilo odmev grške modrosti, se je navzel onih nauk, s katerimi so poznejši epikurejci popačili preprosta pravila svojega velikega učitelja. Popolnoma se je udal zabavi in si domišljal, da ni drugega modrijana kakor je veseli tovariš. Kljub temu je bil precej izobražen, dovtipen in dobrovoljen in pristrana odkritosrčnost njegovih grehot se je videla kakor krepost v primeri s skrajno pokvarjenostjo Klodija in oslabele pomehkuženostjo Lepida, in radi tega ga je imel Glavk najrajši med vsemi svojimi tovariši: on na je zopet spo-

Novi sijajni izidi občinskih volitev.

Od 15 občin — 11 SLS. — Od 240 odbor. — 181 SLS.

Danes nam je na novo znanih 15 volivnih izidov na Kranjskem. Od 15 občin je 11 popolnoma v rokah SLS, v dveh ima SLS polovico vseh odbornikov, v dveh so nasprotniki v večini. Teh 15 občin je volilo skupaj 240 odbornikov. Od teh je 181 somišljenikov SLS in le 59 jih pripada drugim strankam.

Že danes je skoro gotovo, da ima SLS dve tretjini kranjskih občin.

OKRAJ KAMNIK.

Dob. SLS 37 (6), Gosp. stranka 67 (10). Zalog, Stranje, Račolče — povsod lista SLS po 10 odbornikov.

Podhruska in Zlato polje lista SLS po 16 odbornikov.

Hruševka. SLS 6, SKS 4.

OKRAJ KRANJ.

Naklo. SLS 186 (13), Gosp. stranka (tudi lista SLS) 46 (3).

Stara loka. SLS 280 (14), SKS 150 (7), NSS in komunisti 58 (3).

Jezerko. Lista SLS 16, med njimi dva nasprotnika.

OKRAJ RKSKO.

Št. Janž. SLS 198 (12), SKS 210 (12). Tu je dom samostojnega poslanca Majcena.

Raka. SLS 210 (11), SKS 242 (13).

Čatež. SLS 85 (8), SKS 38 (3), JSDS 56 (5).

OKRAJ KOČEVJE.

Struge. SLS 127 (12), Gosp. stranka (tudi SLS) 44 (4).

Jurjevica. SLS 47 (9), Gosp. stranka 40 (7). Med slednjimi so 3 pristaši SLS.

OKRAJ NOVO MESTO.

Sela pri Šumberku. Lista SLS 16 odb.

CELJE.

Trbovlje. SLS 213 (3), komunisti 1572 (23), poduradniki 157 (2), JDS 176 (3), soc. dem. 345 (5).

Prekinjena pogajanja z Italijo.

Rim, 13. maja. (Izv.) Iz Rima poročajo, da so trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo, ponovno prekinjena, ker kaže

italijanska vlada vedno manj volje izpolniti rapalsko pogodbo.

Glasovanje o ustavi.

Hrvatski Narodni klub zapustil Beograd.

Beograd, 13. maja. (Izv.) Po končani generalni debati se je vršilo včeraj zvečer glasovanje. Za vladni predlog so glasovale vse stranke zastopane v vladi, ki so zbrale vse svoje poslance. Predlog vlade je dobil 221 glasov, torej samo par glasov nad polovico. Proti vladnemu predlogu so glasovali: Jugoslov. klub, muslimani iz Južne Srbije, komunisti, socialdemokrati in dr. Trumbić. Narodni klub je že pred glasovanjem zapustil konstituanto in se po izjavi predsednika kluba, dr. Mate Drinkovića, hrvatski poslanci ne bodo več udeleževali sej. Člani Narodnega kluba so se odpeljali v Zagreb.

Beograd, 12. maja. 29. redni sestanek ustavotvorne skupščine je predsednik dr. Ribar otvoril ob 16-30. Po opravljenih formalnostih je skupščina prešla na dnevni red. Posl. Stavljani (zemljoradnik) kritizira vladni ustavni načrt, ki zemljoradnikov kot najzaslužnejšega stanu v državi ne štiti niti politično, niti gospodarsko, kulturno in socialno. — Za njim je dobil besedo prosvetni minister Pribičević. Ugotavlja in obžaluje, da je dr. Trumbić v današnjih časih politično neopredeljen. V inozemstvu so se za vojne smatrali, da ima vlada kraljevine Srbije enako pravico, da zastopa tudi pokrajine pod sovražnikovo oblastjo, kakor sinovi teh pokrajin sami. Zgodovina je danes potrdila pravi nauk, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in da federacija državo samo slabi, nikakor pa je ne more ojačiti. Ugotavlja, da opozicija noče sporazuma z vlado, marveč da

zahteva kapitulacijo vlade, kapitulacija vlade pa ne pomenja sporazum. Zunanji interesi zahtevajo, da se ta ustava sprejme. — Za njim je govoril demokrat dr. Radosavljević in v svojem govoru branil vladni načrt ustave. — Potem je govoril ministrski predsednik Pašić: Ustave niso večne. Ustvarjajo se po potrebi naroda in časa. Po vojni so povsod nastali veliki preobrati v Evropi in naši državi. Ustavna ureditev se mora zato preobraziti po zunanjih odnošajih. Potrebno je, da nam ustava zagotovi težke narodne pridobitve. Vladni načrt ustave daje zadostna jamstva v vsakem pogledu Srbom, Hrvatom in Slovincem. Srbija je imela demokratično parlamentarno ustavo, katero so ji zavladali skoro vsi drugi demokratični narodi, najbolj pa naši bratje iz Avstro-Ogrske. Sedaj je treba, da vse te pravice in vsa ta svoboda prenesemo skupno v novo ustavo. Edina izjema v prvi ustavi je ta, da imamo sedaj odredbe, da se branimo zunanjih in notranjih sovražnikov. Vse bomo imeli skupno ter je treba delati, da se izbriše vse, kar nas je delilo v mentaliteti in ideologiji. Kjer je toliko politične samouprave in toliko široke samouprave, tam ni centralizacija, marveč enotno organizirana država, ki je močnejša kakor vse. Na ugovor glede majorizacije pravi, da ni parlamenta niti občine, kjer bi ne bilo majorizacije. Majorizacija ni nevarna, kadar večina ustvarja zakone zase in za svoje državljane. Veli, da je sprejel svoje mesto s pogojem, da doseže sporazum z vsemi

strankami za kooperacijo in da je zato napravil vse, kar se je moglo.

Predsednik je potem odredil odmor. (Narodni in jugoslovanski klub sta medtem imela svoji seji.) Po kratkem odmoru se je seja nadaljevala.

Dr. Drinković, predsednik narodnega kluba, je s tribune po dolgem razmotrivanju našega političnega razvoja izjavil, da je Hrvatska suverena stopila v stik s Srbi in da se zato ne priznava nobena majorizacija. Dalje izjavi, da ne prizna zakonitosti vsega dela do danes in zato ne prizna tudi zakonitosti konstituante. (Nastane hrup. Narodni klub zapusti konstituanto.)

Ministrski predsednik Pašić veli: Ako bi bila vlada vpoštevala predloge, ki sta jih stavila narodni in jugoslovanski klub s svoje strani, potem bi se ne reklo, da je konstituanta nezakonita. (Odobranje v centru, komunisti in jugoslovanski klub protestirajo.) Nato preide skupščina na glasovanje o ustavi v načelu. Glasovalo je 320 poslancev, in sicer 227 za, 93 proti. S tem je ustava v načelu sprejeta. Proti ustavi so glasovali jugoslovanski klub, komunisti in socialni demokrati, za ustavo pa demokrati, radikalci, zemljoradniki in muslimani. Za ustavo je glasoval tudi dr. Momčilo Ivanić, proti pa dr. Trumbić, ki je vsled tega izzval burjo v vsej dvorani. Predsednik je zaključil sejo ob 21. in odredil prihodnjo za jutri ob 16.

Souražniki delaustva na delu.

Iz Kroke.

Odkar je pred dvema letoma dobilo tukajšnje žel. obrt. zadrugo v roke krič. delavstvo, ko je moral odstopiti njen dolgoletni ravnatelj, ki je zlasti med vojsko kruto in absolutno izvrševal svojo oblast nad ubogimi delavci, nima zadruga in nje vodstvo in sploh Kropa miru. Koliko tožba in lažnjivih denunciacij in škandalov zoper vodstvo zadruga in posamezne člane istega je že v tem času bilo povzročenih, da bi ja vodstvo zadruga prešlo v roke bivšega ravnatelja nazaj. Zato so si izmislili škandal o žigosanju 150.000 K nemških bankovcev — izkazalo se je, da je bilo to gola laž; denuncirali so člana vodstva zadruga pred enim letom na pokrajinsko vlado v Ljubljano itd., da hujska zoper državo in vsako oblast itd., da gre zadrugo gospodarstvo pod nič. Izkazalo se je, da je vse to laž; denuncirali so zopet letošnje leto istega člana, da je proti državi itd., da ne obhaja zadruga državnih praznikov itd., itd. Izkazalo se je, da je vse to izmišljeno in gola laž. Zakaj se vse to dela? Iz zavisti in maščevanja!

Dasi je vse laž in obrekovanje, vendar se vsaj en namen doseže: nekaj se že verjame. Govori se celo, da zadruga vsled takega lažnjivega obrekovanja, »češ da je protidržavna,« ne dobi od države nobenega dela. Tako je govoril zadnji čas nam zelo nasproten človek, ki take reči lahko izve. Je to prav lahko mogoče!

veselo lotil pitja — to je novo življenje, moj Glavk!

»Da! Vendar nas naslednjega jutra privede do nove smrti.«

»No, naslednje jutro je res neprijetno, priznam; toda potem bi človek nikdar ne hotel čitati, ako bi ne bilo tako. Jaz študiram potem zjutraj — ker sem, pri bogovih, navadno nezmožen za vsako drugo opravilo notri do poldneva.«

»Pej, Scit!«

»Pah! Pentejeva usoda naj zadene onega, ki zatajuje Baha!«

»Veš, Salust, pri vseh svojih napakah si ti vseeno najboljši ničvrednež, kolikor sem jih srečal v svojem življenju, in v resnici, ako bi bilo moje življenje v nevarnosti, si ti edini človek v celi Italiji, ki bi iztegnil roko, da me rešiš.«

»Morebiti bi tega ne storil, ako bi se zgodilo sredi pojedine. Resnica pa je, mi Italci smo strašno sebični.«

»Tako so vsi ljudje, ki niso prosti,« je rekel Glavk in vzdihnil. »Samo svoboda povzroči, da se ljudje drug za drugega zrtvujejo.«

»Potem mora biti svoboda zelo utrudljiva stvar za epikurejca,« je odgovoril

štoval plemenitejšje lastnosti Atenca, ga ljubil skoro ravno tako kakor mrzlo mureneno ali vrh najboljšega Falerničana.

»Prav preprosto stavec je, ta Diomed,« je rekel Salust, »vendar ima nekaj dobrih lastnosti — v svoji kletici!«

»In nekoliko čarobnih — v svoji hčeri.«

»Res je tako, Glavk; vendar meni se zdi, da te nič posebno ne ganejo. Mislim, da želi Klodij biti tvoj naslednik.«

»On je dobrodošel. — Pri gostiji Julijine krasote se gotovo nobenega gosta ne bo smatralo kot musca.«

»Ti si strog, vendar ima ona v resnici nekaj korintijskega na sebi — imeniten par bosta navsezadnje! Kako dobrodošni ljudje smo vendar mi, ko se družimo s tem ničvrednim igralcem.«

»Zabava združuje čudne razlike,« je odgovoril Glavk. »On me zabava —«

»In laska se — toda on poplača samega sebe dobro! Svojo hvalo potresa z zlatim prahom.«

»Ti večkrat namigavaš, da ne igra pošteno — ali si v resnici tega mnenja?«

»Nedobrodošle ali nepovabljene goste so imenovali muscae, muhe.«

»Moj dragi Glavk, rimski plemenitnik mora vzdržavati svoje dostojanstvo — dostojanstvo je pa zelo drago — Klodij mora gojufati kakor kak lopov, da živi kot možak odličnega stanu.«

»Ha! Ha! Zadnje čase sem opustil kockanje. Oh, Salust! Kadar se poročim z Jono, upam, da mi bo še mogoče popraviti vse neumnosti mladosti. Midva sva oba rojena za boljše stvari kakor so one, s katerimi sedaj simpatizujeva — rojena, da izvršujeva svojo vero v plemenitejših svetstvih kakor je Epikurov hlev.«

»Oh!« je odvrnil Salust z nekoliko otočnim glasom, »kaj nam je bolj znano kakor to — življenje je kratko — onstran groba je sama tema? Nobene boljše modrosti ni, kakor je ona, ki pravi: »Vživaj!«

»Pri Bahu! Včasih dyomim, da bi v resnici vživali vse, kar nam more dati življenje!«

»Jaz sem skromen človek,« je odvrnil Salust, »ne zahtevaj vsega. Mi smo kakor zloječi in se opajamo z vinom in miro, ko stojimo ob robu groba; vendar ako bi tega ne storili, bi se prepad videl zelo neprijeten. Priznavam, da sem bil naenkrat o točnosti, dokler se nisem tako

Koliko tožba je imelo vodstvo zadruga samo vsled raznih hujškarij od zadrugi nasprotnih ljudi. Koncem preteklega leta so si izmislili gotovo nahujskani komunisti, da sta načelnik in ravnatelj zadruga ogo-ljufala državo za 18 000 K. Preiskava in tožba se je vlekla do 6. t. m. Kako so nasprotniki zadruga željno pričakovali za za-drugo nesrečnega konca pravde! Proroko-vali so že davno: v 2 mesecih bo pri za-drugi novo vodstvo. Pa so se zopet kot vselej strahovito uredili; izkazalo se je, da je vse izvit, obrekovalce, nahujskani komunist je dobil 2 dni zapora in plačati bo moral vse pravne stroške.

Se več delajo sovražniki delavstva. Da bi ne imela zadruga in njeni delavci prav nobenega dela, je odbornik komuni-stične organizacije J. G. — kakor je izpo-vedal bivši njih somišljenik B. R. — šel v Ljubljano k osrednji zvezi kovinarjev, naj ona deluje na to pri merodajnih činiteljih, da ne dobi žel, obrt zadruga nobenega državnega naročila. Delavci, ali sedaj ve-ste, kdo je vaš sovražnik? Upamo, da bo-do prišle še druge stvari na dan.

Politični dogodki.

Volitev župana pri D. M. v Polju dela preglavice »Jugoslaviji« in »Jutru«, ker je izvoljen naš vrli Feliks Svetek. »Jugoslavija« poroča, da je bil izvoljen Svetek s 15 glasovi, ker je zanj glasovalo 6 komunistov. To »Jugoslaviji« ne ugaja. »Jutro« pa poroča, da je bil izvoljen brez komunističnih glasov v bojnem glasovanju s samostojneži 9:9, vsled česar je odločil zanj žreb. To pa »Jutru« ne ugaja. »Jutro« kot glasilo vlade naznanja, da bo volitev razveljavljena. To bi seveda »Jutru« uga-jalo. Če se to zgodi in če pride do novih volitev, bo to »Jutru« in njegovim samo-stojnežem še veliko manj ugajalo! Le de-lajte silo, boste že spoznali, da nič ne po-menite med ljudstvom!

Iz Kroe. Volitve so minule. Bile so prav živahne in poučne. Z uspehom smo lahko zadovoljni, četudi imamo le 10 od-bornikov; nasprotnikom se je posrečilo do-biti 6 odbornikov. Skoro 1 leto so se pri-pravljali, bahali so se že davno, da imajo na svoji strani že nad polovico volivcev, upali so zato trdno, da jih bodo imeli 9, a nazadnje jih je bilo le 6. Pripravljen so imeli že smodnik, da počaste svojo zmago; a bili so razočarani in varani, kakor go-govore. Nič niso pomagale zvijače, zavija-nja in laži, nič gnojnice in lastno blato; njih blato, njih delo jih je pokopalo. Od-tod ta njih onemogel srd in jeza in maščev-anje! N. pr., ker je zapustil njih vrste njih tovariš B. R., ga javno na plakatih sra-mote, ne vedo pa, da sramota pade na nje nazaj. To ste revežji, zapuščajte vas, a vas bodo še bolj zapustili, to vam garantiramo, ljudje so vas že predobro spoznali. Škoda, da so bile še nekoliko prezgodaj občinske volitve, ako bi bile pozneje, niti kandida-tne liste ne bi bili spravili skupaj. Kdo so pa bili ti nasprotniki SLS? Ali so bili res komunisti? ali kakor so se pod listo pod-pisali: »Delavsko-kmetjska republikanska stranka? Ne; ampak združeni nasprotniki kroparskega ljudstva in žebljarske zadruga ter kovačev sploh. Bivši ravnatelj za-druge, Fr. Solar, glavni agitator in junak dneva volitve, menda vendar ni komunist, ali delavec, kmet-republikanec? tako tudi ne bivši gerent. Nasprotniki SLS pri občin-skih volitvah so bili oni, ki bi se radi po-lastili zadruga in njenega vodstva in jim vsled tega ni sedanja zadruga všeč; dalje so ti spravili na svojo stran vse kmetске in gozdne delavce z lažjo, da se je tem godila

Salust. »Sedaj smo pa pri našem gosti-telju!«

Ker je Diomedova vila ena najzna-menitejših, ka se tiče velikosti med vsemi do sedaj odkritimi v Pompejih, in je dalje sezidana po posebnih načrtih za pred-mestno vilo, ki jih je naredil rimski arhitekt, gotovo ne bo nezanimivo, ako popišemo načrt sob, skozi katere sta ko-rakala naša dva obiskovalca.

Vstopila sta skozi isti mali vestibul, pri katerem smo bili prej predstavljeni staremu Medonu, in takoj dospela med stebrovje imenovano peristil; glavni raz-loček med predmestno vilo in hišo v mestu je namreč obstojal v tem, da se je v prvi nahajal peristil prav na istem prostoru, ka-kor ga je v hiši v mestu zavzemal atrium. Sredi peristila je bilo odprto dvorišče, kjer se je nahajal impluvium.

Iz peristila so vodile stopnice doli do prostorov za posele, drug opek hodnik na nasprotni strani pa je držal na vrt; razne majhne sobe so obdajale stebrišče, pri-pravljene najbrže za obiskovalce z dežele. Druga vrata na levi strani vhoda so bila v zvezi z majhnim trioglatim portikom, ki je spadal h kopeli, zadaj pa se je nahajala shramba za obleko, kjer so imeli praznična oblačila sušnje, in morebiti tudi gospo-darja. Čez sedemnajst stoletij so našli te ostanke starodavnega bleska razpadene v prah; trajali so dalj časa, kakor si je nji-bov varčni gospodar mislil.

med vojsko pri zadružni aprovizaciji kri-vica, ker niso dobili toliko živeža kot ko-vačji; spravili so na svojo stran še vse dvomljive elemente cele Kroe, katere jim tudi privoščimo, a tudi nekaj se je dalo premotiti, katerih slepoto obžalujemo, ki se bodo zato tudi kmalu tega kesali. Te volitve so jasno pokazale, da v Kropi ni več demokratov ali liberalcev, ampak so le komunisti in somišljeniki SLS. Veseli nas, da se je to javno dokumentiralo, in upamo, da bo pri tem ostalo tudi v pri-hodnje...

Naredba o delavskih zbornicah. 11. t. m. je ministrski svet podpisal nare-dbo socialnega ministrstva o ustanovitvi de-lavskih zbornic. Naredba temelji v glavnem na določbah o stari delavski borzi v Bel-gradu, izpopolnjenih z določbami o gospo-darskem varstvu delavcev in njihove kulturne povzdige. Naredba se kasneje pred-loži rednemu parlamentu, da jo uzakoni. Sodišča za delavske spore se ustanove v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Novem Sadu. Kaj več o tem, kadar dobimo besedilo naredbe.

Demokrati za razveljavljanje Ra-dičevih mandatov. Verifikacijski odbor konstituante je 12. t. m. razpravljaj o man-datu Radičevega poslanca Janečka. Janeč-ka je češkoslovaški državljani, ki je radi nekih afer zapustil republiko in se naselil v Jugoslaviji. Verifikacijski odbor stvari ni rešil in bo danes ponovno razpravljaj o njej. Demokrati zahtevajo, da se razvelja-vijo sploh vsi mandati Radičeve stranke.

Tretja socialnodemokratska stran-ka se snuje na češkoslovaškem. Snujejo jo nezadovoljni člani socialnodemokratič-ne leve in desnice. Nova stranka bo tem-eljila na socialnodemokratičnem pro-gramu, ki ga bo pa radikalneje izvajala nego desnica. Stvar je pa menda ta, da par voditeljev ne najde dovolj priznanja v do-seđanjih frakcijah pa si hočejo zato usta-noviti lastno stranko.

Poljski uspeh v Zgornji šleziji. Ka-kor kažejo zadnje vesti, je poljska stvar v Zgornji šleziji zmagala. Ententa se je za-dovoljila s tem, da se ustašijo ustavijo na postojankah, katere so doslej zavzeli. Polj-ska je izjavila, da bo sodelovala pri ome-jitvi vstaje, zaprla mejo in prepovedala nabor prostovoljcev. Zavezniki jamčijo za izvršitev premirja. Nemci so s to rešitvijo nezadovoljni in izjavljajo, da se z njo krši mirovna pogodba.

Veliki politični načrti turških na-cionalistov. Glasom poročil iz Pariza so turški nacionalisti vsled svojih zmag nad Grki v Mali Aziji znatno razširili svoje po-litične načrte. Sedaj so sploh proti spre-jetju severske mirovne pogodbe in napove-dujejo, da bo Turčija sklenila z Rusijo zvezo, ki bo prekrizala vse račune entente in iz temelja izpremenila svetovno politiko sploh.

Dnevni dogodki.

Za župana v Litiji je bil z 9 proti 7 glasovom izvoljen g. Hinko Lebinger. Vsi svetovalci so pristali SLS.

Izgubljene pošiljke ujetnikom v Rusiji. Oddelek predsedništva ministrske-ga sveta za izvršitev mednarodnih dogo-vorov objavlja: Vse one osebe in društva, ki zahtevajo povračilo za izgubljene de-narne pošiljke bivšim avstro-ogrskim vojni ujetnikom v sovjetski Rusiji, se na-prošajo, da pošiljajo svoje prijave ali nepo-sredno likvidacijskemu odseku kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na Dunaju, ali pa oddelku za izvršitev mednarodnih dogovorov v Belgradu. To velja tudi za vsa oblastva, ki so te prijave že sprejela, v slučaju, da so že uvedla postopanja, v ko-likor to spada v njihovo pristojnost.

Okrožne zdravniške službe. Razpi-sane so službe okrožnih zdravnikov v Tr-bovljah, Gornjemgradu in Ljubnem. Inte-resenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

Varstvo gluhomih. Na zagreb-skem poverjenstvu za socialno politiko pripravljajo odredbe za varstvo gluhome-hih. Ustanoviti hočejo tudi zavod za glu-honeme.

Uspehi zagrebške mestne aproviza-cije. V zagrebški mestni mesnici so tekem kratke dobe znižali cene telečjemu mesu za štiri krone pod veljavno maksimalno ceno. To je prisililo tudi druge mesarje, da so začeli popuščati na cenah in se bilžati cenam v mestni mesnici.

Samoumor iz domovinske ljubezni. Te dni je v Trst priplul parnik z več sto avstrijskimi vojnimi ujetniki iz Rusije. Ko je eden izmed ujetnikov — I. Gerlach po imenu — zagledal nad luko italijansko zastavo, ga je to tako zabolelo, da je sko-čil s krova ladje v morje in utonil.

Kino v službi ljudske izobrazbe. Češkoslovaška vlada je ukazala vsem lastnikom kinogledišč, da morajo imeti na programu vedno tudi kak vzoren kulturni film. Vlada se pa s svoje strani zaveže, da bo znižala veselični davek, ako bi bil obisk vsled takih filmov manjši. Iz tega se vidi, kakšno občinstvo si običajno vzajajo ki-nematografi.

Najden nakit. Našli so nakit prin-cezije Elizabete Liechtensteinske, ki je kakor svojčas objavljeno, izginil, ko so ga poslali v Monakovo. Zastopnik madžar-skega poslanstva ga je prinesel zopet na Dunaj. Uradnik madžarskega poslanstva, ki je takrat prevzel škaflo z nakitom, jo je shranil v železnem zaboju; spričo obilih poslov pa je pozabil nanj. Ko so danes ma-lo rabljeni zaboj odprli, so našli škaflo z nepoškodovanimi dragocenostmi.

Obupno-predrzen rop. Dne 11. t. m. okoli 6. ure zvečer je nekdo spričo ži-vahnega prometa in ob navzočnosti last-nika s kladivom razbil okno menjalnice Koste Arseniča v Zagrebu, pograbil iz nje-ga razstavljene dolarje in začel bežati. — Lastnik menjalnice in drugi ljudje so takoj začeli loviti roparja, a ta je grozil z revol-verjem in oddal dva strela, ki pa nista ni-koogar zadela. Po dolgi, razburljivi gonji se je nekemu vojaku posrečilo, da je roparju z bajonetom izbil revolver iz rok in ga po-drl na tla. Prihitela je straža, ki je roparja odvedla na policijo. Tu je izpovedal, da se piše Oton Srbčić, rojen leta 1902 v Za-grebu, po poklicu čevljarski pomočnik, se-daj že od minolega božiča brez dela. Do roparskega dejanja ga je dovedla beda. Načrt je napravil po vzorcih, ki jih je videl v kinu, a v zadnjem trenutku je ravnal po trenutnem domisleku. Na kak umor ni mi-slil.

Hitro izsledena tatava. Marija Šti-melak iz Dobrne je stara šele 19 let, toda radi tatvine je bila že štirikrat kaznovana. V noči od 10. na 11. majnika je prenoče-vala pri Janezu Legatu v Zagoričah pri Bledu; ob 3. uri je pa vstala, ukradla blaga v vrednosti 1550 K in odšla. Ko je Legat zapazil tatvino, je naprosil mizarskega po-močnika Ivana Grudna, naj s kolesom za-sleduje tatavo. Gruden je to tudi storil in je res dohitel tatavo in jo izročil orožnikom. Štimelakovo so 26. aprila letos izpustili iz kaznilnice v Begunjah in zdaj jo zopet čakajo — Begunje.

Obstrelje je dne 7. maja ob 8. uri zvečer župan Franc Rošik pred svojo go-stilno v Veliki vasi 22 letnega Franca Biz-jaka iz Zg. Ribčev, ker ga je ta napadel in mu grozil, da ga bo ubil. Bizjaka, ki je ran-jen v desno nogo nad kolenom, so pre-peljali v ljubljansko bolnišnico.

Vlomljeno je bilo skozi okno v trgo-vino Janeza Ribnikarja v Seničnem in od-nešenega več blaga. Nekoliko prej je pa bilo vlomljeno v Dolenčevo trgovino v Go-ričah.

Trgovina s sadjem in zelenjavo na Češkoslovaškem je sedaj v notranjem pro-metu popolnoma prosta; previsoke cene kaznujejo ljudska sodišča proti oduštvu. Izvoz se dovoli le v toliko, v kolikor bo produkcija presegala domačo potrebo.

Lužiški Srbi so hoteli o binkošti pohitei na poljedelsko razstavo v Prago in ob tej priliki tankaj prirediti koncert. Nemška vlada jim je pa potno dovoljenje odrekla.

Ljubljanski dogodki.

Ali je to sokolski sistem? Pišejo nam: Včeraj sem se sprehajal po »Mirju«, kjer se je vadila ljudskošolska mladina te-lovadbe. Levo, desno, itd., kakor smo bili včasih vajeni gledati vojaške novince. Zelo me je pa presenetilo, ko sem videl, da je učitelj vadił dečke tudi s pestjo, če ta ali oni ni napravil prave kretnje. Neki deček je napravil mesto desno, levoobrat in go-spod vzgojitelj mu je priložil tako klofuto, da je dečku lice oteklo. Zanimal sem se še nadalje za to novo metodo vzgajanja in zvedel, da je tako postopanje pri telovadbi sploh običajno in da se dečki sistematično pretepajo. Doslej so nam bili znani slučaji, ko so bili učitelji kaznovani celo za pri-merno kaznovanje otrok, ki so zagrešili kako upornost ali večji pregrešek, — da bi se pa za nezakriviljeno nerodnost ali raztresenost kaznovali dečki s klofutanjem, pa menda tudi v novi sokolski vzgoji ne more biti zapopadeno. Prosimo merodajne oblasti, da tu napravijo red. Otroci naj se vodijo po primernih prostorih, da ne bodo hodili domov vsi blatni in zdelani. Sedaj je obleka predraga in starši nimamo vsega v izobilju, da bi nam bilo vseeno, če otrok strga obleko polovico preje kot bi bilo treba in vse to edino vsled nove sokolske vzgoje.

Vlom in napad. V noči dne 8. maja 1921 okrog 1. ure je s silo vdrl Derganc Julij, klep. delavec iz Metlike, v stanova-nje Mlakarja Martina, žel. spremljevalca, stan. Florijanska ulica 24 ter istemu po-kradel 2000 kron gotovine, 1 niklasto uro z double veržico, 1 usnjato denarnico, 1 žepni nož in škaflico vžigalic. Anica Pe-ternel, natakarka pri Brenčičevi, ki ima sobo tik Mlakarjeve sobe in razmeji isto le lesena stena, je zaslišala v Mlakarjevi sobi brskanje, objednem pa globoko diha-nje trdo spečega Mlakarja. Začela je glas-no klicati Mlakarja, ki se je napol v spa-nju oglašil. V tem hipu je storilec vdrl Mlakarja z nekim trdim predmetom po glavi in zbežal. Mlakar je zadobil sicer lahko poškodbo, vendar je bil za prvi hip

v omotljavici. Peternelova je zadevo takoj prijavila varn. straži, ki je še isti večer Derganca aretirala in našla pri njem 239 kron in vse druge ukradene predmete, ka-tere je imel že dobro poskrite.

O »zaplenjeni granati« v Šiški smo poročali v sredo 11. t. m. Stvar pa ni tako resna in nevarna. Tisto »granato«, ki je že davno izpraznjena, in ki nima z »Rde-čim križem« nobene zveze, so rabili pri hiši za zabijanje žeblov. Domača gospo-dična je tisto »granato« sama pokazala in izročila stražniku, ki jo je vzel s seboj. O kakem »razstrelivu« ploh ne more biti go-vora, ker je bila granata popolnoma praz-na, vsled tega brez nevarnosti. Zato tudi oblast ni imela povoda dalje postopati v tej zadevi. Edina škoda pri tej zadevi je ta, da je poštena družina imela neprijetnosti radi govoric o »granatic«.

Naša društva.

d Služkinja. Skupina služkinj B ima danes zvečer ob 9. uri odborovo sejo v prostorih JSZ, Stari trg 2. (H.)

Kultura.

k Parni kotel. Ing. Gvido Gulič, kr. pre-izkuševalni komisar za parne kotle. To je prva tehnična knjiga za praktično rabo v sloven-skem jeziku, zato jo z veseljem pozdravljamo. Kakor pravi pisatelj, je namenjena kurjačem, posestnikom parnih kotlov in delovodjem. Služila pa bo tudi pri šolskem pouku, poseb-no obiskovalcem tehnične srednje šole bo do-bro došla in jim bo olajšala praktično prouče-vanje parnega kotla. Knjiga je pisana poljudno, pa vendar temeljito in upošteva tudi najmo-derneje pridobitve na tem polju in ni nobe-nega dvoma, da bo imela širok krog odjemal-cev. Pisatelju moramo biti hvaležni za knjigo, spričo dejstva, da nismo imeli Slovenci niti najprimitivnejše terminologije, moramo ceniti avtorjev trud, ki je poiskal potrebne izraze in največ prispeval k temeljni zgradbi našega teh-ničnega slovstva. Knjiga je izšla kot prvi zvez-ek Znanstvene knjižnice, ki bo izhajala v za-logi Jugoslov. knjižarne v Ljubljani. Knjižica je opremljena z mnogimi slikami in velja ve-zana 40 K.

k Slike najboljših zlahtnih hrušk, primer-nih za naše kraje, se dobio v zalogi Jugoslov. knjižarne v Ljubljani, in sicer je na razpolago pet fino izdelanih tabel, skupaj nalepljenih v ovitku. Te slike so kras za vsako verando ali predsobo in naj si jih nabavi vsak napreden sadjerejec. Izvrstno bodo služile za učilo v vsaki šoli, ker se razprostrle lahko razobesijo v učilnicah. Cena vseh pet tabel v ovitku znaša 20 K.

ŽELEZNIŠKI PROMET Z AVSTRIJO.

LDU Dunaj, 10. maja. (DKU). Zadnje dni so bila v Celovcu pod vodstvom sek-cijskega načelnika dr. Müller-Martinijsa pogajanja med avstrijsko vlado in vlado kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v svrhu vzpostavitve prometa na železniških progah Maribor—Celovec, Labodska doli-na—Celovec in Radgona—Ljutomer. Po-gajanj so se udeležili tudi zastopniki južne železnice. Dne 9. maja se je sklenil dogo-vor, v katerem so se določile postaje za zveze in izmenjavo obrata. Obenem se je sklenilo, da se bo v svrhu olajšave in po-spešitve prometa vršila medsebojna ca-rinska in obmejna varnostna služba na teh postajah. Za tranzitni promet preko Jugo-slovskega ali avstrijskega ozemlja na teh progah se je sklenilo, da potnikom ni tre-ba imeti potnega lista in vizuma in da ne bodo podvrženi dvakratni carinski reviziji. Namesto potnega lista bo zadostoval tran-zitni list, ki se izstavi brezplačno, ali urad-na legitimacija s fotografijo. Potniki in prtljaga se bodo prevažali v direktnih vo-zovih. Te olajšave bodo na avstrijski stra-ni omogočile promet med Gradcem in Ce-lovcem in med labodsko dolino ter ostalo Koroško in Štajersko, na jugoslovanski strani pa se s tem zveže ljubomerski okraj z glavno progjo južne železnice. Rešitev vprašanja potnih listov kaže pot, kako bi se mogle v sporazumu z udeleženiimi drža-vami odpraviti sedanje težkoče glede pot-nih listov, ki sedaj tako ovirajo promet. Za južno železnico, ki je bila vsled dose-danjih prometnih omejitev gmočno zelo oškodovana, so te odredbe zelo razvese-ljive. Ker so se obenem določile vse po-drobnosti za promet na omenjenih tran-zitnih progah, se vzpostavi promet na vseh teh progah že s 1. junijem.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

J. Kopač, svečarna

Ljubljana, Celovška cesta 90.

priporoča voščene sveče, zvitzke, sveče za hišno rabo in kadilo, kupuje čebelni vosk, suhe satine, kapljine po najvišji dnevni ceni.

SOBNO SLIKARSTVO

IVAN KOŠAK

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v najfinišni izvršitvi in po solidnih cenah.